

ҮЛЭ ТЭРЭЭНИЙН КӨДЬҮҮСТЭЭХ ФОРМАТА

Билигийн хэмтэ дайду норуотун хааайыстыбатын бары салгаарыг үлэни тэрийн уонна көбүлээни ордук көдүүстээх форматын биригээдэн бэдэрэст буолла. Арылах сылаарыта билиилээх туттаачы Н. Злобинан олохтоммут бу прогрессивнай ньыма сылгаас кэм иһигэр дайду бүтүнүүтүн үрдүнэн киник биһирэнэ, түргэнник тарванна.

Биригээдэн бэдэрэст СССР XXVI съез, партия Кини Комитетын сатиннытээр (1982 с.), бэс иһынаабы уонна ахсыннытаары (1983 с.) Пленумнара общественнай производствон салгыт интенсификациялааһына курстарын олоххо киллэрин дьонуннаах үсдүбүлаларыттан биригээдэринэн буолар. Кини производствон салгытыга үлэнтэри киник кыччынары уонна нити форматын быһытынан эмнэ сир ахсыт биһирэнэ. Дьэ ол иһин киник кэмтэ бүтэник түмүгүнэн төлөөр биһир кэлм нэртэтинэн үлэнир сага тинтээх биригээдэлэр—комплекснай уонна үрүддүү үлэнир биригээдэлэр ахсанныра улам элбэи, эбилтэн иһэр. Итинник биригээдэлэр үлэ коллективтарын производствоннай уонна социальнай иччеллэринэн буолан эрэллэр.

Коллективнай бэдэрээкэ киник биригээдэлэргэ үлэ тэрээниэ тупсарыт, онорумтуота үрдүк, дыссилинниэ уонна бэрээдэк үчүгэй буолара көһүннэ. Онон эһин үлэни итинник тэрийи дьону коллективизм, хардарыта көмөлөсүүчү чүөстөтүгэр, бэйэ-бэрдэ көрдөбүллээх буолуу тыныгар нитигэ улахан оруоллаах.

Билиги оройуонмутугар киник икки сылга үлэни тэрийи уонна көбүлээни бу формата норуот хааайыстыбатын сорох салгаарыгар—эмнэ олохтоон эрэр. Коллективнаа бэдэрээтэһэн үлэһэнигэ бастакынан совхозтарга сиилэс уонна хөрүтүппүт эменолара, тутуу тэрилтэлэринэр сорох биригээдэлэр киллэрэллэбиттэрэ. Биллэн турар, ити саалааһын эрэ. Ол үрдүнэн бу форма коллективтары биһир сылга сорука түмүтэ, дьон үлэ бүтэһиктээх түмүктэринэр интериэстэрин уонна эппиэтинэстэрин үрдэтигэ ордук табыгастааба, көдүүстээх хайыт үлэ көһүннэ.

Ол эрээри бу улахан көдүүстээх, кэскиллээх дьыалада партиянай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр, хааайыстыбанын салгааччылар билигин дарааны көһүүнүк, көтөрүтүк сыһыаннааллар. Ол, түүх киник ниниэ, бу прогрессивнай ньыма партиянай, советскай, хааайыстыбанын актив эсэ да иһэн-тоһон диригник үөрэтэ, олохтуурга бэлэһини үлэни былааннаахтык ыта иһигэр да көстөр. Биһир үсүн оһон бэдэрээкэ киллэрэллэр коллективтарга бэйэлэринэр дарааны бу ньыма аһан-миннэн үөрэти тэрилтэбэт. Итиникти ты хааайыстыбатын управлениэ, профсоюзнай комитеттар, хааайыстыбанын салгааччылар биригээдэн бэдэрэст бонпууостарыгар туһааннаах специалистарга, орто звено кадрдарга аналлаах семинардары, үлэ коллективтарыгар экономикай үөрэти тэрийэллэрэ наада. Оччоно эрэ дьит-чачы аһан-суоттаан үлэһэни. сага форма ордуктарын табатык көдүүстээхтык туһаныт ситиһиллээ.

Билигин бу прогрессивнай ньыма хампааньнааан, сезоннай үлэлэргэ быстах туһаныга, эвено уонна биригээдэ ахсаанын элбэтигэ тардыстыт баара эмнэ маддьах буолбатах. Бу итэвэс туоратыт-лыахтаах. Коллективнаа бэдэрээтэһиэ кинир эвенолар, сьахтар, биригээдэлэр ахсааннарын сыйла элбэтэн иһэххэ. Ол эрээри үлэни тэрийи уонна көбүлээни хаачыстыбанын өттүн көтүү гынар сатамнат.

Совхозтарга бу формада сылгыныттар биригээдэлэтин, маньык фермалар коллективтарын киллэрээххэ—ордук элбэх кини хабылаа, көдүүс биллэр-көстөр буолуо этэ. Ону сийилин бэлэһинэххэ уонна олох-түүххэ, Онуоха дайдуга, республикада, маньык оройуоннарга баар оһыты кичэйэн үөрэтнөөххэ, чончу үсдүбүлалары ырытан оноруохха.

Партиянай уонна профсоюзнай тэрилтэлэр үлэ коллективтарын биригээдэн бэдэрээкэ киллэрини сийилин былааннаах уонна кичэллээхтык тэрийэр элбэһиниэстэхтэр. Үлэ тэрээниин бу прогрессивнай формата производство көдүүтүн үрдэтин, бэрэдуук-сыйа хаачыстыбатын тупсарыт сүрүн мектиэтин быһытынан туһаныт-лыахтаах.

Маралаайы олохтоохторо сырыын саас Маралаайы сарыларда эрдэттэн киниэ хойукка дьэри от тизинилээх К-701 трактор бөһүө-лэги ортогунан кэлэрин-барарын үгүстүк көрөллэр. Ити оһыттаах механизатор В. А. Мохначевскай үлэ-нир.

Василий Андреевич

САНА ОПОХ

Бары дайдулар пролетарийдара, холбоһун!

Х а н ы а т
1931 оыл алтынны
15 күнүттэн тахсар

СССР ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 3 (5983)

1984 сыл. Тохсунньу 7 күнэ
СУБУОТА

Сыаната
2 харчы.

Пятилетка быһаарыылаах сылыгар—ударнай үлэни!

Карл Маркс аатынан совхоз коллективын
социалистической ЭБЭНЭЭТЭЛИСТИБЭТЭ

СССР XXVI съези, партия Кини Комитетын мам иһынаабы уонна сатиннытээр (1982 с.), бэс иһынаабы уонна ахсыннытаары (1983 с.) Пленумнарын уураахтарын сатиннылээхтык олоххо киллэрээтэ, уон биһирэс пятилетка соруахтарын аһары толорорго дьулуһан, 1984 сылга маньык социалистической эбэ-лэстэлиэтибэни ылынабыт:

СҮӨҮ НИТИИТИГЭР

Биһир фуражнай ылахан 1600 к. үтү ылан былааны 100 кг аһарарга, үт валовой мамын 3014 тоннага тэрэһэн былааны 189 тоннаан куо-ларарга. Үт табаарынааһын 86 бы-рыһыанна дьэри үрдэтэн госудэр-ствода туттарыт былаанын 122 тон-наан аһары толорорго. Сорууон-каларар үт 50 бырыһыанын баста-кы суорттааһын туттарарга.

Государствода 700 тонна эти тут-тарар, былааны 14 тоннаан аһа-рурга.

Ити харбиннэлэри халбага суох иһар туһугар совхозка племенной үлэни, чуолкай искусствоннай сьэ-мэлэһини тупсарарга, ол иһин 3 сага сьэмэллэр лууу тутарга, эһин 6 техник-осеменаторы бэлэ-миниргэ. Үт хаачыстыбатын тупса-рыга былааннаахтык үлэһингэ, отделение ахсын аналлаах лабора-торияны тутарга. 1984 сыл сага-лыттан төрүөбү эхкэ уонна үүккэ кайысхаласи арааран итэргэ. Ик-ки отделениега уотар площадкала-ры туттаран сорууонкара барар үөһү 80 бырыһыанын үрдүк уойу-лааһынан, 400 сүөһүнү 35—50 бы-рыһыаннаах маддьаага туттарарга, биһир сүөһү орто иһаһынын аспыт сылан 15 кг үрдэтэргэ.

Үс маньык фермалар хотоннорун киник механизациялаан үлэ-лэргэ.

Хас 100-түү биэттэн 80-нуу кулу-ну ыларга. Государствода 1890 тон-на үрдүк хаачыстыбалаах сылга эти туттарарга. Сылга эти 1 цен-тиерин бэйэ-бэ турар сыанатын бы-лаантан 7 бырыһыан намтатан 199 солк. 20 харчы онорорго. Үс эвено-ну коллективнай бэдэрээкэ киллэ-рээтэ.

СИР ОҢОҢУТУГАР

Сир оноруу культуратын тосту тупсаран, агрономической дьаһалла-ры болдьохторугар үчүгэй хаачы-стыбалаахтык олохтоон 1700 гектар-га туорахтаах культуралар ыһы-ларыттан валовойуон 1190 тонна, гектартан 7 центнер үүнүүтү хому-ларга.

Итини ситиһэр иһин Одьулуун уонна Мугудай отделениеларыгар үс идэтиһит эвеноу үлэһэтэргэ, кинилэр күүстэрини 143 гектар солоонуну хаалбыт үлэлэрин сита-рын туһада таһаарарга, 1054 гектарга наары бэс иһин 10 күнү-гэр дьэри көтөргө, сайытны кэмтэ үс төгүл үрүт таһаастааһыны ытарга, Одьулуунга икки хонуу-лаах, Мугудайга үс хонуулаах сьэмэ учаастагыт тэрийэргэ.

Сүөһү аһылыга буолар культу-лары үүннэрэр эвенолар үлэлэри салгыт тупсарарга. Толоон бири-гээдэтигэр биһир итинник эвеноу эһин тэрийэн сьилэскэ барыта 5 эвеноу туруорарга. Онон былаанна-мыт 2250 тонна сьилэс онугар 3000 тонна сүмэһиннээх аһылыгы сого-туонкалырға.

ТЕХНИКА ҮЛЭТИГЭР

Совхоз тракторнай парката онго-рон таһаарытын былааннамыттан 5 бырыһыан үрдэтэргэ.

Автопарк таһаарыт таһытын былаанын үс бырыһыан аһарарга. Уматык-орууох матырылаала-

рын биһир бырыһыан кэмчилинргэ.

ТУТУУ ҮЛЭТИГЭР

Совхоз отделениеларыгар 16-тиг иһинтэн итэвэһэ суох сьистаантаах үс тутуу биригээдэтиг үлэһэтэргэ.

Барыта 4560 кубометр тутуу ма-һын сорууонкалаан муус устар 16 күнүгэр миэстэбэ тизээн киллэрэргэ.

Сыл устатыгар 10 квартираны тутарга.

ТҮҮЛЭЭБИ БУЛААҢЫНГА

Сыл устата Ийэ дайдуга 58 тыһ. солк. былаан онугар 70 тыһ. солк. күдү түүлээби туттарарга, ол киниттэн булаан 30 тыһ. солкуо-байлаары, итиэх сьаһилтан—40 тыһ. солкуобайлаабы.

ҮЛЭ ТЭРЭЭНИИГЭР

Производствода үлэ бастын, про-грессивнай ньымаларын киниэни олохтуурга. Биригээдэн бэдэрээк-кэ 2 маньык ферма коллективны, 2 туорахтаах культуралар үүннэрэр уонна 5 сьилэһит эвеноу киллэ-рээтэ.

Ис хааайыстыбанын ахсааны былааннаахтык олохтоон аккорд-най-премиальнай төлөбүр сьистематы-гар совхоз 3-тутар биригээдэтиг киллэрэргэ.

Экономикай үөрэхтэһиниэниэ рабонайдары киник хабарга, үө-рэтэн көдүүтүн үрдэтэргэ.

Үлэ тэрээһини тупсаран, дыс сийилиннэни бөдөргөтөн, социали-стической куоталаһыны көтөөхтүк тэрийэл совхоз былааннаах бары-һын 5 бырыһыан үрдэтэн сыла 231 тыһ. солк. барыстаах түмүктүүргэ, үлэ онорумтуотун 1983 сылааарытаагар 3 бырыһыан үрдэтэри ситиһэргэ.

(Эбэһэтэлиэтибэ совхоз бары үлэһитэрини биһир сыананан ылыһыны).

гектары онорон соруадыт үлэти эрдэттэн былаан-нан тэринэрин чорботон сьилэтиһаллар. Снимокка: В. А. Мохна-чевскай. П. Оконешников фотота.

Кэлэр пятилетка суотугар

СЫЛАН. Сельсовет де-путата, оройуон рекорд-мен шофера Николай Аф-насьевич Потанов эсэ 1982 сыл санатыгар оро-йуоннаабы хайыт редак-циятын Төгүрүк остуолу-гар каттан пятилеткада-гы соруадыт түөрт аһар-ылга толорорго эбэһэтэ-тибэ ылыммыта. Чулуу механизатор биһирт ти-һин болдьоһун былаан и-

нир, 2 сыл 8 ийга 1010 тыһ. тонна километры онго-рон, толорбутун туһунан үрүт биллэрэллэн турар. Рекордмен шофер—э-лэһиттэн бэйэтин КАЗ-608 автомобильнан кэлэр пяти-летка суотугар 286 тыһ. тонна километры онорон, аспыт сылаары соруа-дыт 3 бүктэн ордук куо-ларда.

З. Нонгоролова.

Бастыннар бачымынарын өйөөн

БОЛУГУР. Валентина Сивцева идэтинэн оһуруот аһын үүнэрээчи. Кини быһыл күһүн Кыстык Ку-ла ферматыгар 49 бороос-куну туһуута уонна, Гор-най оройуонун итэһэн Карл Маркс аатынан сов-хоз Мугудайдаагы отделе-ниэтин сүөсүһүттэрин ыһы-рымыларын өйөөн, хас биһир-дин борооскутун 115-тиг иһинтэн итэвэһэ суох төлөбүтэ-үлүк соруу туруорумму-то. Каһамнылаах үлэһит Кыстык аспыт-ыһаарыгар хас биһирдин борооскутун 42,3 кг, ол иһигэр ахсын-ныга 19,4 кг төлөбүтэри ситистэ. А. Павлов.

Д. ЭВЕРСТОВ,
хакимат обш. нюр.

ОБЩЕСТВЕННОСТЬ КӨМӨТҮНЭН

атамнат. Төрүүххэ бэлэмнэ-
сунал хамсатындаах дьаһал-

Социалистическая биопро

Сига даял буолары гурдарына социалистическай биһирэ дотордоһуу бэри государстволарыгар бырааттым партиялар Күнн Комитеттарын Пленумнара уонна государственин быһаас үрдүкү оргайларын сессиялара буолуоталааты-

х х х
Бөгө Нгукулай күгэйэр
күмүгөр сэлдээн уон туос.

ГДР, Венгрия, Болгария, Чехословакия, Румыния народный былавастарын үрдүкү органдарын бекситилару бөлүмдөрүбүздүн кудук,

ити бойдулар экономика-
лара пилитика үйүс си-
лигар быланнах сору-
дахтарга сеп түбүннүс
рилэн сайеннарманын
лар. Чехословакияга, холс-
бур, национальнй дохот
бырмилан суоттаанын
нөй, 2,2 бырынанна
оттон промышленнай про-
изводство 2,6 бырынан
ны улааттылар. Аспы-
сылга социалистическай
Польша общественнай-по-
литическай уонна эконо-
мическай оловун бары салаа-
ларыгар сайдын ситийи-
линэ. Кубага 1983 сыт
неловой национальнй бо-
родуукта үүнүүтэ 5 быры-
нанна тагытэ. Ити хэм
из АХШ администрацият
Көгүд армиятын утары ку-
таанын, сабыта туру-
тпаһын аһаас курууба
субурданы хампаанна
тын куурурдубутун аһаас

Үүмүт сэлге бишгэдэ-
кордошуу дайдулара мате-
риальнай-техническэй база-
ны салгыс бобертэтүү, эко-
номическэй уюуна социаль-
най сайдым сага кырби-
ларын бэллэтээтилэр. Онуо-
ха киһилэр сүүн болдом-
толорун научнай-техничес-
кэй прогресс тургутатыни
хааччылар салзаларга ту-
һайаллар. Венгрияда—ити
суоттуур техника уюуна
сибээс средстволара, ГДР-
га — микроэлектроника
уюуна роботтары оноруу.
Чехословакияда — масса-
маны, чуолуан атомнай
электростанциялар обору-
дованиеларын оноруу, Бол-
гарияда—электроника уон-

ССРС 1984 сыллаары
Государственный былзаа
промышленный производ-
оны 3,8 бырыһанынан,
иток тыа хайааһыстыба-
ны бородууксулатын 6,4
бырыһанынан улаатынна-
һаны көрөр. Былаанга
туруоруллубут соруктар об-
щественный производсто-
ны салгыс динамикайдык
сайыннарынга уонна кө-
мүүһүн үрдэтигэ туһаа-
ныллыбыт ССКП экономи-
кескай стратегиятыгар э-
пистеттикллэр. ССКП КК ах-
сынынмтаабы Пленумугар
табаарыс Ю. В. Андронов

Социализм дайдуудара бэлэрийн нурууттарын хаайштыбатын булааннаа экономическая интеграция дургээн уолна ХХС ийнэн биюргэ үлэзэйн кэсгэн ийнэн кыары сибэстииллэр. Кэиэр интеграция бию кэлим программатын уолна биюргэ үлэзэйн ууш кэмнээх буллаларга тушаабыр программаларын олоххо килдэини нуруут хаахайштыбатын салты үүнэрийн кедьүүшүн үрэлэти нуруук тымырны биһимити кэрөлдөө.

Н. МАСЛЕННИКОВ
(СССР).

100

х х х
Бөгө Нгукулай күгэйэр
күмүгөр сэлдээн уон туос.

сит. Бигрда орондор,
уохтарына, бырааттарбын
түктөбүн днэн баладан үр.

Бәдә Ньукүлай ол күт

— Магарастар зийнгян
туох днэн Бөрө Хатылыков
днэн ааттабыттарай. Бөр-
көн биллэри бу юкки чэйи

X X X

Кини олус сэмэй майгы-
лах, сахалым дон-бааччы
тутууулаах буолан күү-
дүн улахан өтүүн сэтэ көр-
дөрбөтөх буолуохтаах диин
көр-дьон тойоннообуннара
орох өтүүнүн оруннаахха
сыйы. Ол мааныч да тү-
вэтэн сымлыктаатахха өй-
сүнөөн сөп.

Бага Ньукудай түөртэ
эргэннээр, урукку олох
хуутугар тэптэрэн уон
төрт оҕото өлөр. Үһүс кэр-
эниттэн бу билгити кэп-
синит уол оҕо хаалбыт.
Аһыс аһыс уон аһыс сааһы-
һыһы, 1961 сыллаахха Дьа-
һаҥы-Хайада уолун аах-
һаҥы олорон өлбүт. Хара
түөр дээр дьыһ тас үлэ-
һэ кыайа-хото тутара үһү.

Кийн сага туран эрэр
хулар тунаахан: «Кийнэ-
хүүс ноадата суох, ой
ада, Эриэн оюус хүүстээх
эриэн ситингэн баал-
хулар» дээн үөрэтэн-
хайан этэр збит. Ол
рах сэмэй, сахалын ой-
х, үтүө-хөнө санаалаах,
хынгас сүрэхтээх кийн
этэр Бөгө Ньукулай. Ол да
хынган күн бугунутар дээр
эр-дөөн уоһуттан түспэт
үтүө сурах, кэрэ кэпсээн
уолан сырыттада нти.

Юнкор сурӯшар

... ..

Барабаан тыаһына
дорууоллатан кыһыл б
лах тутуурдаах эвенко
тэһиэ хаайсан киирдилэ
Васильевыйдар Зина Матве
ва, Гүя Саввина, этэрэ
советын председателэ Ма
фа Мироноваҕа рав
бирдилэр. Вайя Алекс
п. олохтоой

...ионерской пионерской
...старшине...
...Бары кэрэхсээн нийттиби
...Сорбобутугар...
...элбит ара...
...ердара А. П. Петрова, М. Р.
...Филиппова уонна Ф. Д.
...Старостина пионерской о...
...астарын, хайдах үөрэ...
...ийттерин, үлэит буолу...
...гаран кэлэтиилэр. Антош...
...а Петровна — республик...
...үүстөзө хайыһардымта. Ки...
...ин волейболга, баскетбол...
...а, остуол тенниһигэр, сая...
...макка дэгиттэр оонньуу...
...тонина Петровна спор...
...тан дьарыктаныы наада...
...ун, умсугутуулаабын ту...
...тан кэпсэтэ. Февронья...
...митриевна билигин физик...
...уурутал. Кини идэни таби...
...лы наадалаабын чорб...
...и бэлиэтэтэ.

Ити кэмпиттэн пнонор
кэй викторина ытыллы
а, малдыттарбытын кы
а хаартыскага тартып

Айта АФНАСЬЕВА.
Чакры.

А. Е. Редактор

орган Чурапчинского

БИҢИГИ ААДЫРЫСПЫТ: почтовой индекс 878700. Чурапчы с
Корл Маркс уул. 12. ТЕЛЕФОННАРБЫТ: редактор—21-395, отделлар—
21-495, уопсай—21-505.

ИЗДАНИЕ 54907. Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам.

MAZDA 2

Саман ТУМАТ. Редактор А. Е. ЧИЧИТИНАРОВ.
«Сага олох» («Новая жизнь») — орган Чуралчинского
райкома КПСС и районного Совета Чуралчинского
Якутской АССР